

Sygn. akt XIV C 735/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 08 grudnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w P. XIV Wydział Cywilny z siedzibą w P.

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Jan Sterczała

Protokolant st. sekr. sąd. Ewa Szumiło

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2016 roku w P.

sprawy z powództwa (...) **S.A. w S.**

przeciwko **K. P.**

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. nie obciąża powoda kosztami procesu poniesionymi przez stronę pozwaną.

J. Sterczała

XIV C 735/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 27 lutego 2015 r. (data wpływu), skierowanym przeciwko K. P., powód (...) SA z siedzibą w S., wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 207 549,55 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu i kosztami procesu.

W uzasadnieniu stwierdzono między innymi, że powód jest następcą (...) spółki (...) w S..

Powód dochodzi odszkodowania wypłaconego w zakresie odpowiedzialności OC kierującego pojazdem mechanicznym. Mianowicie – powód obejmował ochroną pojazd marki O. (...). Dnia 30 kwietnia 2010 r. w miejscowości D. w Holandii doszło do zderzenia samochodów z udziałem tego pojazdu, którego sprawcą był pozwany K. P.. Pozwany zbiegł z miejsca wypadku.

Następnie doszło do zgłoszenia i likwidacji szkody, wyrządzonej przez pozwanego, przez zagranicznego korespondenta (...). W związku z likwidacją szkody – w okresie od listopada 2010 do listopada 2011 r. zostało poszkodowanemu przyznane i wypłacone odszkodowanie w łącznej kwocie 49 141,60 EUR. W dniu 27 lipca 2012 r. powód wypłacił odszkodowanie w wysokości 49 141,60 EUR.

Mimo wezwań do zapłaty z tytułu regresu, pozwany nie uregulował wypłaconego odszkodowania.

Pismem z dnia 31 marca 2015 r. (data wpływu), powód ograniczył żądanie w zakresie należności głównej do kwoty 205 633,03 zł.

Postanowieniem z dnia 1 czerwca 2015 r. Sąd umorzył postępowanie co do kwoty 1 916,52 zł z uwagi na ograniczenie żądania.

W tym samym dniu Sąd uwzględnił pozostałą część powództwa nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym i obciążył pozwanego kosztami procesu.

Nakaz utracił moc w całości – wobec wniesienia przez pozwanego sprzeciwu w dniu 6 lipca 2015 r.

W sprzeciwie pozwany wniósł o odrzucenie pozwu, ewentualnie o oddalenie powództwa. Pozwany podniósł przede wszystkim, iż w dniu 19 stycznia 2010 r. Sąd w S. ogłosił upadłość pozwanego. We wniosku o ogłoszenie upadłości pozwany wskazał dochodzoną w niniejszym postępowaniu wierzytelność, wskazując wierzyciela pierwotnego – (...) SA. Zdaniem pozwanego zastosowanie mają przepisy Rozporządzenia Rady (WE) nr 1346/2000 z dnia 29 maja 2000 r. (DZ U UE z dnia 30 czerwca 2000 r.) w sprawie postępowania upadłościowego. Zgodnie z art. 4 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1346/2000 z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie postępowania upadłościowego (Dz U UE L z dnia 30 czerwca 2000 r.), dla postępowania upadłościowego i jego skutków właściwe jest prawo Państwa Członkowskiego, w którym zostaje wszczęte postępowanie, chyba, że rozporządzenie stanowi inaczej. Prawo państwa wszczęcia postępowania określa przesłanki wszczęcia postępowania upadłościowego, sposób jego prowadzenia i ukończenia, w szczególności określa ono skutki wszczęcia postępowania upadłościowego na środki dochodzenia praw przez poszczególnych wierzycieli, z wyłączeniem toczących się postępowań. Kwestię zaś skutków upadłości i jej skutków w Anglii reguluje I. A. 1986 – ustawa o niewypłacalności, zgodnie z art. 258 (3), po ogłoszeniu upadłości żaden wierzyciel upadłego nie może wystąpić w związku z zadłużeniem z żadnym środkiem prawnym przeciwko własności upadłego lub jego osobie ani wszcząć żadnego postępowania bądź podjąć czynności procesowej przeciwko upadłemu nie wystąpiwszy o zgodę Sądu Upadłościowego.

Odnosząc te założenia do niniejszej sprawy zdaniem pozwanego pozew należy odrzucić- ewentualnie powództwo oddalić.

W toku dalszego postępowania strony podtrzymały zasadniczo swoje stanowiska. Godne odnotowania jest, iż strona powodowa zwalczając zarzut pozwanego argumentowała przede wszystkim, iż w istocie pozwany nie zgłosił we wniosku upadłościowym dochodzonego w niniejszym postępowaniu roszczenia, lecz zgłosił roszczenie inne, co wynika – zdaniem powoda – jednoznacznie z treści wniosku. Dodatkowo – zdaniem strony powodowej sporna w niniejszym procesie wierzytelność nie mogła być objęta postępowaniem upadłościowym.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

K. P. zawarł umowę obowiązkowego ubezpieczenia OC pojazdów mechanicznych z towarzystwem (...) SA w S. w dniu 24 września 2009 r. z okresem ubezpieczenia do dnia 24.09.2010 r. samochodu marki O. (...) nr rej. (...). Pozwany opłacił składkę ubezpieczeniową w wysokości 411 zł.

W dniu 30 kwietnia 2010 r. ok. godz. 4.10 pozwany poruszał się ubezpieczonym pojazdem w miejscowości D. w Holandii. Pozwany wymusił pierwszeństwo przejazdu, nie zauważywszy poruszającego się drogą główną pojazdu marki M., w wyniku czego doszło do kolizji i uszkodzenia pojazdów. Poruszający się samochodem M. A. N. doznał licznych obrażeń ciała (między innymi wstrząśnienie mózgu, zwichnięcie ramienia, stłuczenie mostka i złamanie dłoni). Pozwany zbiegł z miejsca wypadku. Sam zgłosił się na posterunek Policji w dniu 1 maja 2010 r.

Likwidacją szkody, wyrządzonej w wyniku kolizji, na terenie Holandii zajmowało się holenderskie towarzystwo (...) – korespondent zagraniczny powoda. W wyniku postępowania likwidacyjnego wypłacono łącznie poszkodowanym podmiotom kwotę 45 641,60 EUR.

(...) Towarzystwo ubezpieczeń SA uregulowało w dniu 27 lutego 2012 r. na rzecz (...) kwotę 49 141,60 EUR.

Pismem z dnia 7 marca 2012 r. pozwany został wezwany do zapłaty kwoty 207 549,55 zł z tytułu regresu, z powołaniem na treść art. 43 pkt 4 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Wezwanie ponowiono w dniu 7 maja 2013 r.

Pozwany nie zareagował na wezwanie.

Pozwany złożył do Sądu w S. w Wielkiej Brytanii (C. C. at S.) wniosek o ogłoszenie upadłości. We wniosku zawarł między innymi informacje na temat zadłużenia swej osoby. I tak – na stronie 14 wniosku pozwany wskazał pierwotnego wierzyciela – (...) SA. Pozwany wskazał jako wierzyciela pierwotnego (...) S./ (...) SA”, podając adres : „ul. (...) (...)-(...) S. Polska”, kwotę należności 207 550 zł, jako tytuł powstania długu wskazano „cesja z polisy ubezpieczenia komunikacyjnego”.

Postanowieniem z dnia 19 stycznia 2015 r. tenże Sąd brytyjski ogłosił upadłość pozwanego.

W dniu 19 stycznia 2016 r. Sąd Okręgowy W S. wydał świadectwo umorzenia zobowiązań upadłego. W jego treści stwierdzono między innymi, że w dniu 19 stycznia 2016r. zobowiązania K. P. zostały umorzone, a pozwany został zwolniony z obowiązków wynikających z postępowania upadłościowego.

W dniu 31 października 2014 r. doszło do połączenia spółek (...) SA w S. i (...) SA w S. – w wyniku tego nastąpiła sukcesja uniwersalna - wstąpienia (...) SA w ogół praw i obowiązków (...) SA (art. 492 § 1 kodeksu spółek handlowych).

Powyższy stan faktyczny był między stronami niesporny. Wynikał on jednoznacznie z niekwestionowanych dokumentów prywatnych i urzędowych złożonych do akt sprawy.

Spór między stronami dotyczył wyłącznie kwestii natury prawnej, a nie dowodowej. Poza sporem zatem był fakt, iż pozwany zawarł z poprzednikiem prawnym pozwanego umowę ubezpieczenia odpowiedzialność cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego OC, fakt wyrządzenia szkody z winy pozwanego w wyniku spowodowanego przezeń wypadku komunikacyjnego, wypłata przez pozwanego odszkodowania na rzecz uprawnionych podmiotów (pierwotnie przez zagranicznego korespondenta powoda, następnie przez powoda temu korespondentowi). Nie była sporna również wysokość odszkodowania przysługującego w drodze regresu powodowi.

Z uwagi na prawny charakter sporu, Sąd oddalił w części wnioski dowodowe stron (k. 467), które dotyczyły okoliczności niespornych, względnie mających dowodzić kwestie natury prawnej. Sąd zgromadził bowiem w wystarczającym stopniu podlegające zastosowaniu w niniejszym procesie teksty prawa brytyjskiego oraz dokumenty z akt postępowania upadłościowego (w tym: wniosek o ogłoszenie upadłości, postanowienie sądu brytyjskiego świadectwo umorzenia zobowiązań upadłego).

Celem uściślenia ustaleń przeprowadzono dowód z następujących dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy: postanowienia Sądu Rejonowego (...) z dnia 31.10.2014 r. – k. 23-24, umowy ubezpieczenia z dnia 24.09.2009 r. – k. 25-27, dowodu opłacenia składki – k. 28, akt szkodowych – k. 29-205, pisma (...) insurance – k. 206-207, wezwania do zapłaty – k. 209-210, akt postępowania C. C. w S. – k. 238-241, 365-418, tekstu I. A. 1986 – k. 264-324, tekstu „Zarys angielskiego prawa insolwencyjnego” – k. 320-324, umowy o windykację wierzytelności – k. 425-443.

Sąd zważył, co następuje :

Powództwo okazało się bezzasadne.

Jak już była mowa wyżej, spór między stronami dotyczył wyłącznie kwestii natury prawnej. Co do zasady jednak nie było przedmiotem sporu, iż formalnie zachodziły w niniejszej sprawie przesłanki do roszczenia regresowego przeciwko pozwanemu, z uwagi na treść art. 43 pkt 4 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz U poz. 2060 z 2016 r.). Poza sporem było, iż pozwany był sprawcą zderzenia pojazdów, skutkujących powstaniem szkody, za którą odpowiedzialność – na podstawie powołanej wyżej umowy ubezpieczenia OC - poniósł w ostatecznym obrachunku pozwany. Te fakty nie były przez stronę pozwaną kwestionowane. Nie trzeba więc szczegółowo analizować kwestii zasady odpowiedzialności pozwanego za wypadek z dnia 30 kwietnia 2010 r., kwestii podmiotów uprawnionych do uzyskania odszkodowania, czy też wysokości wypłaconej łącznie kwoty odszkodowania. Bez wątplenia też ustalono,

iż pozwany – sprawca kolizji zbiegł z miejsca zdarzenia, tak więc bezspornie powodowi przysługiwało prawo żądania zwrotu odszkodowania, zgodnie z treścią powołanego wyżej przepisu. Temu twierdzeniu powoda pozwany również nie oponował.

Kluczowy dla obrony pozwanego był mianowicie zarzut wygaśnięcia zobowiązania z tytułu regresu, z uwagi na ogłoszenie upadłości pozwanego na terenie Wielkiej Brytanii. To, że tę upadłość ogłoszono, również nie było sporne między stronami, problem dotyczył skutków prawnych tejże upadłości i jej wpływu na byt dochodzonego w niniejszej sprawie roszczenia powoda.

Szczegółowo natomiast spór dotyczył tego, czy w następstwie postępowania upadłościowego wierzytelność powoda wygasła, czy też nie. Jeszcze konkretniej – strona pozwana powołała się na przepisy angielskiego prawa upadłościowego, które w jej ocenie przemawiały za takim właśnie wnioskowaniem – art. 285 (3) i art. 281 I. A. 1986, stosowanego na mocy art. 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1346/2000 z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie postępowania upadłościowego – dla powstania upadłościowego i jego skutków właściwe jest prawo Państwa Członkowskiego, w którym zostaje wszczęte postępowanie. Prawo państwa wszczęcia postępowania określa przesłanki wszczęcia postępowania upadłościowego, sposób jego prowadzenia i ukończenia. W szczególności określa ono skutki wszczęcia postępowania upadłościowego na środki dochodzenia praw przez poszczególnych wierzycieli, z wyłączeniem toczących się postępowań.

Strona powodowa podniosła natomiast kontrargumentację, po pierwsze twierdząc, iż dochodzona wierzytelność nie mogła ze względu na swój charakter być objęta postępowaniem upadłościowym (a co za tym idzie, nie można mówić o zwalniającym skutku tego postępowania upadłościowego), a dodatkowo podniesiono również argument, iż de facto pozwany nie zgłosił w postępowaniu upadłościowym wierzytelności i dochodzonej w niniejszym postępowaniu, lecz wierzytelność inną, co również stanowić miało – zdaniem powoda – warunek wystarczający dla uznania zarzutów pozwanego za bezskuteczne.

Jeśli chodzi o stan prawny sprawy, to należy przede wszystkim ustalić, iż przepisy upadłościowego prawa angielskiego musiały być w niniejszej sprawie zastosowane bezpośrednio, a to na mocy cytowanego rozporządzenia Rady (WE).

Zdaniem Sądu Okręgowego w realiach niniejszej sprawy nastąpił zwalniający skutek postępowania upadłościowego, zgodnie z art. 281 (1), 281 (6) I. A. 1986.

Wbrew stanowisku strony powodowej, nie można mówić zdaniem Sądu o niezgłoszeniu wierzytelności powoda we wniosku upadłościowym pozwanego do sądu angielskiego. Wierzytelność wskazana we wniosku była jednoznacznie skonkretyzowana pod względem podmiotowym i kwotowym, użyty zaś nie do końca precyzyjny zwrot „cesja ubezpieczenia komunikacyjnego” (k. 371) nie przekreśla skuteczności zgłoszenia. Istotne jest, że wierzytelność została określona prawidłowo co do kwoty i podmiotu uprawnionego, żadna zatem inna wierzytelność nie mogła wchodzić w rachubę. W szerokim rozumieniu niewątpliwie wierzytelność wynika zresztą z „cesji” i umowy ubezpieczenia komunikacyjnego – wierzytelność przeszła bowiem na powoda z mocy prawa, do wysokości wypłaconego odszkodowania (art. 43 pkt 4 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych - Dz. U poz. 2060 z 2016 r.).

Tak samo nie okazał się trafiony argument powoda, iż wierzytelność ta w ogóle nie mogła wchodzić w zakres konsumenckiego postępowania upadłościowego. Powołano przez powoda przepisy art. 281 (5) i (7) angielskiej ustawy o niewypłacalności. Zdaniem Sądu nie znajdowały one jednak zastosowania w niniejszej sprawie. Wierzytelność dochodzona w niniejszym postępowaniu powstała bowiem z mocy przepisów prawa, a nie z „tytułu niedopełnienia, naruszenia lub pogwałcenia obowiązku ustawowego, umownego lub innego lub do zapłacenia odszkodowania na mocy Części I Ustawy o ochronie konsumentów z 1987 r., który jest w obu przypadkach odszkodowaniem z tytułu odniesienia uszczerbku na zdrowiu przez jakąkolwiek osobę lub powstanie na podstawie postanowienia wydanego w postępowaniu rodzinnym lub na podstawie obliczenia kosztów utrzymania wydanego zgodnie z Ustawą o alimentach”. Dług pozwanego nie podpada pod żadne z użytych w ustawie angielskiej w tychże przepisach określeń. Charakter

jego jest inny, polega on na ustawowym obowiązku zwrotu zakładowi ubezpieczeń wypłaconego odszkodowania w przypadku ucieczki z miejsca wypadku.

W konsekwencji należało przyjąć, iż pozwany został skutecznie zwolniony ze zobowiązania względem powoda, wobec czego powództwo podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 102 kpc. Pozwany wprawdzie wygrał proces, lecz nie informując przed jego wytoczeniem powoda o przeprowadzonym postępowaniu upadłościowym sam spowodował powstanie kosztów procesu. Z tego też względu Sąd uznał, iż nie należało obciążać powoda kosztami poniesionymi przez przeciwnika procesowego.

SSO Jan Sterczała